

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?

Kyllä / En. Jos ette, kuvaillkaa mahdolliset muutostarpeet.

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvaillkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana [Muut tärkeät toimenpidekokonaisuudet: Kulttuurin tekijät avainasemassa; Kansainvälistyvä kulttuuri; Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa; Uudistumisen, kestävyuden ja kasvun mahdollistuminen]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Aalto-yliopisto toteuttaa näitä tavoitteita osana strategiaansa, erityisesti läpileikkaavat teemat: Kestävän kehityksen ratkaisut, Radikaali luovuus ja Yrittäjämäinen asenne.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

- Kulttuuripoliittinen selonteko on edennyt avajaistilaisuudesta erinomaisesti. Yhteinen työstöaika on selvästi laajentanut, syventänyt ja kirkastanut visiotyötä.

- Yhteinen visio on erityisen tarpeellinen pirstaloituneilla kulttuuri-, taide- ja luovilla aloilla.

- Kulttuurin arvoketju s. 12: Luovuus ja tuotanto: Tästä puuttuu uuden luomisen näkökulma. Erityisesti taiteilijat luovat tietoon ja kulttuuriperintöön pohjautuvaa ja kulttuuriperintöä uudistavaa sisältöä. Taiteen alaan kuuluu sisäsyntyisesti vanhan, jo olemassa olevan koetteleminen ja uuden luominen. Tämä on otettu huomioon esim. s. 19 kohdassa 2 Kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa.

- 1 Kulttuuri on muutosvoima s. 19: Taide ja kulttuuri herättää ja koskettaa tunteita. Vrt. esim. tutkimustieto vetoaa järkeen ja logiikkaan. Taide edistää muutosta, koska se koskettaa yksilöä ja hänen tunteitaan. Taiteen piirissä voidaan myös kokeilla erilaisia mahdollisuuksia ja skenaarioita. Kompleksissa ja muuttuvassa maailmassa, viheliäisten ongelmien ja suurten, globaalien haasteiden kanssa tarvitsemme uudenlaista ajattelua ja toimintaa, ja näitä taide ja sen tutkimus voivat tarjota kokeiluilla ja näyttämällä vaihtoehtoja sekä tekemällä juurisyitä ja ratkaisuja koettaviksi ja tunnettaviksi. Esim. tekoälyn ja kvanttitietokoneiden aikana emme ymmärrä vielä ihmisen näkökulmaa edes kaikkiin edellisiin teknologioihin. Taiteessa ja sen opetuksessa on edistettävä digitaalista ja vihreää siirtymää. Toisaalta tarvitsemme taiteen ja sen tutkimuksen humanistisen, tunteellisen ja kokemuksellisen lähestymistavan vahvana osana yhteiskuntaa ja yhteistä tulevaisuutta. Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelman ja sen esiselvityksen hedelmät kannattaa sisällyttää selontekoon erityisesti muutosvoiman näkökulmasta: <https://www.aalto.fi/fi/uutiset/luovat-alat-saavat-toimenpideohjelman-ekologisen-kestavyyden-parantamiseen> ja <https://www.aalto.fi/fi/uutiset/luovien-alojen-ekologisen-kestavyyds-murroksen-toimenpideohjelman-luoto-on-julkaistu>.

- 3.1 Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi s. 24: Sitran uudessa strategiassa on luovuus ja kasvu mukana. Sitra on tehnyt ja tekee yhteistyötä taide-, kulttuuri- ja luovien alojen kanssa, esim. <https://www.aalto.fi/fi/uutiset/luovat-alat-saavat-toimenpideohjelman-ekologisen-kestavyyden-parantamiseen>, <https://www.aalto.fi/fi/uutiset/luovien-alojen-ekologisen-kestavyyds-murroksen-toimenpideohjelman-luoto-on-julkaistu>, <https://www.aalto.fi/fi/taiteiden-ja-suunnittelun-korkeakoulu/luovaloikka-luovuus-kilpailuetuna-liiketoiminnassa> ja <https://www.sitra.fi/hankkeet/kiertotalous-taide-ja-kulttuurin-muutos-kurssi/> . Tulevaisuuden kysymys kuuluu erityisesti, millä tavalla Sitran kanssa voidaan edistää kasvua luovilla aloilla.

- 3.2. Kulttuurin tekijät avainasemassa s. 24: Digitaalista ja kestävyys siirtymää ei voi olettaa vain esim. taiteilijoilta. Koko kenttä ja sen eri toimijat on saatava työskentelemään kohti yhteisiä tavoitteita. Esimerkiksi: <https://www.aalto.fi/fi/uutiset/luovat-alat-saavat-toimenpideohjelman-ekologisen-kestävyyden-parantamiseen> ja <https://www.aalto.fi/fi/uutiset/luovien-alojen-ekologisen-kestävyydsmurroksen-toimenpideohjelma-luoto-on-julkaistu>.

- 3.2. Kulttuurin tekijät avainasemassa s. 25: Yrittäjyys on erityisen yleistä luovilla aloilla. Ammatillinen osaaminen yrittäjyyteen on tärkeää, mutta selonteossa voitaisiin olla tarkempia ja kunniahimoisempia, koska työtä on jo tehty, ks. esim. <https://www.creativepactforskills.eu>. Yrittäjyys luovilla aloilla on omanlaistaan, erityistä, ks. esim. <https://www.artpreneurship.fi>. Yleisten yrittäjyystaitojen sijaan oli tärkeää tuoda esiin talous- ja johtamistaidot, joiden avulla kasvua tavoitettaisiin.

- 3.4 Uudistumisen, kestävyden ja kasvun mahdollistaminen s. 26: Taiteen ja kulttuurin aloilla myös omaa tutkimusta, jossa suomalaiset yliopistot ovat kansainvälisiä huippuja. Uudistamisessa oman alan tutkimustieto on otettava ensisijaisesti huomioon. Business Finlandin rahoitus ei ole mahdollista useille luoville aloille, koska siellä toimitaan pääasiassa freelancereina ja yhdistyksissä, esim. visuaaliset taiteet.

- 3.4 Uudistumisen, kestävyden ja kasvun mahdollistaminen s. 27: Suomalaisilla on paljon myös annettavaa EU-yhteistyöhön, esim. <https://www.creativepactforskills.eu> ja <https://eit-culture-creativity.eu>. Yhteistyöpohjaa on saatava laajemmaksi, jotta mahdollisimman moni suomalainen kulttuuritaho hyötyy siitä.

- 3.5 Yhteistyön ja osallisuuden voima s. 27: Taiteen ja kulttuurin aloilla myös omaa tutkimusta, jossa suomalaiset yliopistot ovat kansainvälisiä huippuja. Uudistamisessa oman alan tutkimustieto on otettava ensisijaisesti huomioon.

- 3.5 Yhteistyön ja osallisuuden voima s. 27: Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys puuttuu. Ylipäätään kestävyysasiat ovat selonteossa mukana vaihtelevasti: joissain osuuksissa erinomaisesti ja toisissa taas eivät lainkaan. Sosiaalisen, taloudellisen, kulttuurisen ja ekologisen kestävyden tulisi läpileikata koko selonteon.

- 3.7 Kukoistava toimintaympäristö s. 29: Apurahajärjestelmän kehittäminen puuttuu. Se on ollut pitkään suomalaisen kulttuurin kivijalka ja mahdollistaja, jota ei ole kehitetty toimintaympäristön muututtua.

- Visio vuoteen 2040 on pitkä haaste. Toimintasuunnitelmassa pitkää aikajännettä on palasteltava osatavoitteiksi, jotta tuloksellinen eteneminen varmistetaan.

Mattila Maija

Aalto-yliopisto - Riikka Mäkikoskela, Head of Radical Creativity